

ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS INFRASTRUKTŪROS VYSTYMO JONIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOJE SPECIALUSIS PLANAS

SPRENDINIAI

TPD Nr. S-RJ-47-21-771

PARENGĖ:

UAB „DAUGĖLA“
A. Smetonos g. 8-2
01115 Vilnius
El. paštas: daugela@daugela.lt

Projekto vadovas, atestato Nr. TPV 0110	Nerijus Gerdvilis	
Vykdytoja	Dr. Gaudenta Sakalauskienė	
Vykdytoja	Daina Radzevičienė	

2024 m.

TURINYS

TURINYS	2
1. BENDROJI DALIS	3
1.1. Pagrindiniai specialiojo plano tikslai	3
1.2. Specialiojo plano sąsaja su kitais teritorijų planavimo dokumentais bei svarbiausiais teisės aktais	4
2. SPRENDINIAI	8
2.1. Reikalavimai ir ribojimai atsinaujinančių išteklių energetikos infrastruktūros vystymui ir plėtrai.....	10
2.2. Specialiosios žemės naudojimo sąlygos bei kiti apribojimai	13
2.3. Priemonės, numatytos neigiamų pasekmių aplinkai prevencijai vykdyti, pasekmėms sumažinti ar kompensuoti	21
2.4. Specialiojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėseną	24
3. PRIEDAI	
1 priedas. Saugomos teritorijos ir objektai	
2 priedas. Nekilnojamosios kultūros vertybės	
4. BRĖŽINIAI	
1 brėžinys. Sprendiniai. Vėjo elektrinės, M 1:50 000	
2 brėžinys. Sprendiniai. Saulės elektrinės, M 1:50 000	
3 brėžinys. Sprendiniai. Biodujų elektrinės ir biodujų gamybos įrenginiai, M 1:50 000	

1. BENDROJI DALIS

1.1. Pagrindiniai specialiojo plano tikslai

Specialiojo plano pagrindas: Joniškio rajono savivaldybės tarybos 2021 m. lapkričio 25 d. sprendimas Nr. T-203 „Dėl atsinaujinančių išteklių energetikos infrastruktūros vystymo Joniškio rajono savivaldybės teritorijoje specialiojo plano rengimo ir planavimo tikslų nustatymo“.

Planavimo organizatorius: Joniškio rajono savivaldybės administracijos direktorius, Livonijos g. 4, LT-84124 Joniškis, tel. (8 426) 69143, el. paštas savivaldybe@joniskis.lt.

Planavimo dokumento pavadinimas: Atsinaujinančių išteklių energetikos infrastruktūros vystymo Joniškio rajono savivaldybės teritorijoje specialusis planas (toliau – Specialusis planas).

Teritorijų planavimo rūšis: specialusis planas.

Teritorijų planavimo lygmuo: savivaldybės lygmuo.

Planuojama teritorija: Joniškio rajono savivaldybės teritorija, plotas – 1152 km².

Planavimo tikslai:

- sudaryti sąlygas darniai ir racionaliai atsinaujinančių energijos išteklių inžinerinės infrastruktūros raidai, kompleksiskai spręsti ekologinius ir su klimato kaitos padariniais susijusius uždavinius;
- numatyti Joniškio rajono savivaldybės teritorijoje vėjo, saulės ir kitų atsinaujinančių išteklių energetikos inžinerinės infrastruktūros vystymo ir įgyvendinimo gaires, numatyti plėtrai reikalingas teritorijas;
- sudaryti sąlygas racionaliam energijos išteklių naudojimui ir atkūrimui;
- kurti sveiką, saugią, darnią, ekologišką, klimato kaitos padarinius mažinančią inžinerinę infrastruktūrą;
- sudaryti sąlygas privačioms investicijoms, skatinančioms alternatyvų energijos šaltinių technologijų plėtrą, didinančioms atsinaujinančios energijos vartojimo efektyvumą;
- derinti fizinių, juridinių asmenų ar jų grupių, savivaldybės ir valstybės interesus dėl teritorijų naudojimo ir veiklos, susijusios su atsinaujinančių energijos išteklių inžinerinės infrastruktūros kūrimu ir plėtojimu planuojamoje teritorijoje, sąlygų;
- sudaryti sąlygas racionaliam žemės naudojimui, numatyti priemones, užtikrinančias savivaldybės gamtinio ir kraštovaizdžio savitumo, gamtos ir nekilnojamojo kultūros paveldo išsaugojimą, ekologiškai pusiausvyrai būtino gamtinio karkaso formavimą.

Planavimo uždaviniai:

- plėtoti vėjo, saulės ir kitų atsinaujinančių išteklių energetikos infrastruktūrą ir numatyti jos plėtrai reikalingas teritorijas;
- numatyti atsinaujinančių išteklių energetikos inžinerinės infrastruktūros statinių ir (ar) teritorijų apsaugos zonas, nurodyti specialiąsias žemės naudojimo sąlygas;
- esant poreikiui numatyti motyvuotai pagrįstas konkrečias vietas ir plotus žemei visuomenės poreikiams paimti;
- numatyti atsinaujinančių išteklių energetikos inžinerinei infrastruktūrai funkcionuoti reikalingus servitutus;
- numatyti atsinaujinančių išteklių energetikos inžinerinės infrastruktūros statinių išdėstymą;
- numatyti atsinaujinančių išteklių naudojimo plėtrą;
- atlikti teisės aktuose numatytus tyrimus, reikalingus planavimo tikslams ir uždaviniams pasiekti.

Informacija apie strateginį pasekmių aplinkai vertinimą (SPAV) ir teritorijos vystymo koncepciją: Strateginis pasekmių aplinkai vertinimo (SPAV) procedūros atliekamos vadovaujantis Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašu, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr. 967 „Dėl planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (2014 m. gruodžio 23 d. nutarimo Nr. 1467 redakcija). Rengiama atsinaujinančių išteklių energetikos infrastruktūros vystymo koncepcija.

Planavimo sąlygas parengė ir išdavė:

- Joniškio rajono savivaldybės administracija (REG204765);
- Viešoji įstaiga „Plaćiajuostis internetas“ (REG203684);
- Telia Lietuva, AB (REG203686);
- AB „Enerģijos skirstymo operatorius“ (REG203763);
- Uždaroji akcinė bendrovė „Joniškio vandenys“ (REG203718);
- Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos (REG203858);
- Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos (REG204849);
- AB „LITGRID“ (REG204210);
- Valstybės įmonė Lietuvos automobilių kelių direkcija (REG204025);
- Viešoji įstaiga Transporto kompetencijų agentūra (REG204367);
- Lietuvos transporto saugos administracija (REG204489);
- Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija (REG204522);
- Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos (REG204540);
- Lietuvos kariuomenė (REG204669);
- Kurtuvėnų regioninio parko direkcija (REG204696);
- Žagarės regioninio parko direkcija (REG204743);
- Pakruojo rajono savivaldybės administracija (REG204755);
- AB „ORLEN Lietuva“ (REG204904);
- Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (REG205335);
- UAB Gren Joniškis (REG205364);
- Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (REG205509);
- Akmenės rajono savivaldybės administracija (REG205622);
- Šiaulių rajono savivaldybės administracija (REG207142).

1.2. Specialiojo plano sąsaja su kitais teritorijų planavimo dokumentais bei svarbiausiais teisės aktais

Specialusis planas parengtas vadovaujantis:

- Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymu;
- Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymu;
- Lietuvos Respublikos aviacijos įstatymu;
- Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymu;
- Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos sujungimo su kontinentinės Europos elektros tinklais darbui sinchroniniu režimu įstatymu;
- Lietuvos Respublikos energetikos įstatymu;

- Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymu;
- Lietuvos Respublikos kelių įstatymu;
- Lietuvos Respublikos laukinės augalijos įstatymu;
- Lietuvos Respublikos miškų įstatymu;
- Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymu;
- Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymu;
- Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymu;
- Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymu;
- Lietuvos Respublikos sodininkų bendrijų įstatymu;
- Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymu;
- Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymu;
- Lietuvos Respublikos vandens įstatymu;
- Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu;
- Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymu;
- Lietuvos Respublikos želdynų įstatymu;
- Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymu;
- Lietuvos Respublikos žemės įstatymu;
- Lietuvos Respublikos valstybės sienos ir jos apsaugos įstatymu;
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-10-23 nutarimu Nr. 1154 „Dėl valstybinės reikšmės miškų plotų patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-07-16 nutarimu Nr. 1079 „Dėl teritorijų planavimo dokumentų projektų svarstymo su visuomene nuostatų patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008-04-02 nutarimu Nr. 318 „Dėl gamtinių ir kompleksinių draustinių nuostatų patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012-05-29 nutarimu Nr. 625 „Dėl aviacijai galinčių kliudyti statinių statybos bei rekonstravimo ir įrenginių įrengimo derinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012-05-29 nutarimu Nr. 626 „Dėl informacijos apie teritorijas, kuriose, atsižvelgiant į nacionalinio saugumo reikalavimus, taikomi vėjo elektrinių statybos apribojimai, teikimo, vėjo elektrinių statybos vietų šiose teritorijose derinimo ir kompensacijų mokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
- Lietuvos kariuomenės vado 2016-02-15 įsakymu Nr. V-217 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijų, kuriose gali būti ribojami vėjo elektrinių (aukštų statinių) projektavimo ir statybos darbai, žemėlapių patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001–11–07 įsakymu Nr. 540 „Dėl paviršiaus vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo taisyklių“;
- Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006-05-22 įsakymu Nr. D1-255 „Dėl planų ar programų ir planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimo poveikio įsteigtoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2013-12-31 įsakymu Nr. D1-995/1-312 „Dėl Gaisrinės saugos normų teritorijų planavimo dokumentams rengti patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010-03-29 įsakymu Nr. 1-93 „Dėl elektros tinklų apsaugos taisyklių patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2011-12-22 įsakymu Nr. 1-309 „Dėl elektros linijų ir instaliacijos įrengimo taisyklių patvirtinimo“;

- Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012-02-03 d. įsakymu Nr. 1-22 „Dėl elektros įrenginių įrengimo bendrųjų taisyklių patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012-07-04 d. įsakymu Nr. 1-127 „Dėl elektros energijos gamintojų ir vartotojų elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų tvarkos aprašo patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010-07-16 įsakymu Nr.1-213 „Dėl magistralinių dujotiekių apsaugos taisyklių patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012-11-23 įsakymu Nr. 1-228 „Dėl gamtinių dujų skirstomųjų dujotiekių apsaugos taisyklių patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2014-01-28 įsakymu Nr. 1-12 „Dėl magistralinio dujotiekio įrengimo taisyklių patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos Energetikos ministro 2015-01-29 įsakymu Nr. 1-23 „Dėl Valstybinės svarbos energetikos objektų plėtros projektų rengimo ir derinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2016-03-25 įsakymu Nr. 1-99 „Dėl vėjo elektrinių prijungimo prie elektros tinklų techninių taisyklių patvirtinimo“.
- Lietuvos Respublikos energetikos ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011-01-24 įsakymu Nr. 1-10/D1-61 „Dėl Infrastruktūros plėtros (šilumos, elektros, dujų ir naftos tiekimo tinklų) specialiųjų planų rengimo taisyklių patvirtinimo“;
- Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos 2022-08-29 įsakymu Nr. Į-207 „Dėl metodinių rekomendacijų dėl saulės šviesos energijos elektrinių, saulės šilumos energijos kolektorių ir kitos inžinerinės įrangos įrengimo kultūros paveldo statiniuose, kultūros paveldo objektuose, jų teritorijose ir apsaugos zonose, kultūros paveldo vietovėse bei jų apsaugos zonose patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos teritorijos bendruoju planu, T00052507;
- Nacionaliniu kraštovaizdžio tvarkymo planu, T00077225, 2015-10-26;
- Joniškio rajono savivaldybės teritorijos bendruoju planu, T00010947, 2008-04-21;
- Joniškio miesto bendruoju planu, T00010492, 2012-11-26;
- Joniškio rajono savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo tinklų schema, T00054156, 2009-05-20;
- Joniškio rajono savivaldybės teritorijos vietinės reikšmės kelių tinklo žemėtvarkos schema, T00011421, 2009-04-22;
- Joniškio rajono šilumos ūkio specialiuoju planu, T00010494, 2012-12-20;
- Žagarės miesto teritorijos bendruoju planu, T00073909, 2014-11-18;
- Pakruojo r. sav. teritorijos bendrojo plano keitimu, T00072623;
- Pakruojo rajono savivaldybės teritorijos miškų išdėstymo žemėtvarkos schema (specialusis planas) NATURA 2000, T00039810;
- Vėjo jėgainių parkų plėtros Pakruojo rajone, Pakruojo ir Lygumų seniūnijose specialiuoju planu, T00040710, 2012-06-14;
- Joniškio rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiojo plano keitimu, T00086155, 2021-05-05;
- Gubernijos miško biosferos poligono ribų planu, T00071032, 2013-07-22;
- Žagarės regioninio parko ir jo zonų bei buferinės apsaugos zonos ribų planu, T00053816, 2009-01-30;
- Žagarės regioninio parko tvarkymo planu, T00053924, 2009-05-18;
- Pakruojo rajono savivaldybės teritorijos bendruoju planu, T00040704;
- Akmenės rajono savivaldybės turizmo ir rekreacijos plėtros specialiuoju planu, T0005516, 2013-04-03;
- Akmenės rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimu, T00086474, 2021-07-19;

- Akmenės rajono savivaldybės kultūros paveldo, turizmo, viešosios reklamos informacinės sistemos išdėstymo specialiuoju planu, T00074842, 2015-02-03;
- Akmenės rajono savivaldybės teritorijos vietinės reikšmės kelių tinklo specialiuoju planu, T00005517, 2013-04-03;
- Šiaulių rajono savivaldybės teritorijos bendruoju planu, T00078082, 2016-03-09;
- Šiaulių rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiojo plano keitimu, T00087173, 2021-12-29;
- Šilumos ūkio Šiaulių rajone specialiojo plano keitimu, T00086311, 2021-06-02;
- Susisiekimo sistemos Šiaulių rajone specialiuoju planu, T00038589, 2012-05-30.
- Tarptautiniais dokumentais:
 - Europos kraštovaizdžio konvencija (Florencija, 2002);
 - Europos laukinės gamtos ir gamtinės aplinkos apsaugos konvencija (Bernas, 1994);
 - Biologinės įvairovės konvencija, (Rio de Žaneiras, 1992);
 - 2009-11-30 Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos (konsoliduota redakcija) (OL 2010 L 20, p.7);
 - 1992-05-21 Tarybos direktyvos 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL 2004 m. specialusis leidimas, 15 skyrius, 2 tomas, p. 102) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2006-11-20 Tarybos direktyva 2006/105/EB (OL 2006 L 363, p. 368);
 - Migruojančių laukinių gyvūnų rūšių išsaugojimo konvencija, ratifikuota LR Seime 2001-05-22 įstatymu Nr. IX-338;
 - Susitarimas dėl Afrikos ir Eurazijos migruojančių vandens paukščių, ratifikuotas LR Seime 2004-06-29 įstatymu Nr. IX-2301;
 - Sutartis dėl šikšnosparnių apsaugos Europoje, ratifikuota Lietuvos Respublikos Seime 2001-06-08 įstatymu Nr. IX-518.
- Strateginio planavimo dokumentais:
 - Nacionaline darnaus vystymosi strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-09-11 nutarimu Nr. 1160, 2003-09-11;
 - Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020-09-09 nutarimu „Dėl 2021-2030 metų Nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“;
 - Nacionaline aplinkos apsaugos strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2015-04-16 nutarimu Nr. XII-1626, 2015-04-16;
 - Lietuvos Respublikos Nacionalinės energetikos ir klimato srities veiksmų planu 2021-2030 m.;
 - Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021-12-8 nutarimu Nr. 1064 „Dėl 2021-2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos energetikos plėtros programos patvirtinimo“;
 - Gamtinių dujų perdavimo sistemos operatoriaus AB „Amber Grid“ dešimties metų (2020-2029 m.) tinklo plėtros planu;
 - Nacionalinė energetinės nepriklausomybės strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2012-06-26 nutarimu Nr. XI-2133 „Dėl Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos patvirtinimo“;
 - Lietuvos elektros energetikos sistemos 400–110 kV tinklų plėtros planu 2021-2030 m.;
 - Nacionalinės elektros ir gamtinių dujų perdavimo infrastruktūros projektų įgyvendinimo planu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. liepos 22 d. nutarimu Nr. 746 „Dėl Nacionalinės elektros ir gamtinių dujų perdavimo infrastruktūros projektų įgyvendinimo plano patvirtinimo“.

2. SPRENDINIAI

Specialiojo plano sprendiniai konkretizuojami pagal 2023 m. liepos 18 d. Joniškio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus raštu Nr. (3.21 E) S-2935 „Dėl atsinaujinančių išteklių energetikos infrastruktūros vystymo Joniškio rajono savivaldybės teritorijoje specialiojo plano koncepcijos“ pritartos specialiojo plano koncepcijos bei atlikto SPAV nuostatas ir neprieštarauja Joniškio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano (T00010947) sprendiniams, kuriuose atsinaujinančių išteklių energetikos infrastruktūros vystymas neregamentuotas.

Vienas iš Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo tikslų yra užtikrinti darnią atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo plėtrą, skatinti tolesnį naujų technologijų vystymąsi ir diegimą bei pagamintos energijos vartojimą, ypač atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos tarptautinius įsipareigojimus, aplinkos apsaugos, iškastinių energijos išteklių tausojimo, priklausomybės nuo iškastinių energijos išteklių ir energijos importo mažinimo bei kitus valstybės energetikos politikos tikslus, įvertinus energijos tiekimo saugumo ir patikimumo reikalavimus, taip pat į vartotojų teisių ir teisėtų interesų į atsinaujinančių energijos išteklių prieinamumą, tinkamumą ir pakankamumą apsaugos užtikrinimo principus. Pagrindiniai šio įstatymo uždaviniai atskiruose energetikos sektoriuose:

- 2030 metais atsinaujinančių išteklių energijos dalį, palyginti su transporto sektoriaus galutiniu energijos suvartojimu, visų rūšių transporte padidinti ne mažiau kaip iki 15 procentų;
- 2030 metais elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, dalį palyginti su šalies bendruoju galutiniu elektros energijos suvartojimu, siekti padidinti ne mažiau kaip iki 70 procentų ir siekti, kad 2045 metais ši dalis sudarytų 100 procentų;
- 2030 metais centralizuotai tiekiamos šilumos energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, dalį šilumos energijos balanse padidinti ne mažiau kaip iki 90 procentų, o namų ūkiuose atsinaujinančių energijos išteklių dalį šildymui sunaudojamų energijos išteklių balanse padidinti ne mažiau kaip iki 80 procentų.

Atsinaujinančių išteklių energetikos infrastruktūros vystymo Joniškio rajono savivaldybės teritorijoje specialiojo plano (toliau – Specialusis planas) sprendiniai parengti pagal suderintą Specialiojo plano koncepciją, Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitą bei vadovaujantis aktualiais teisės aktais. Vadovaujantis vėjo, saulės šviesos energijos, biodujų elektrinių bei biodujų gamybos įrenginių plėtros ribojimais, išanalizavus aplinkos ir infrastruktūros komponentus bei atmetus teritorijas, kuriose elektrinių statyba negalima, įvertinus galimą poveikį pagrindiniams aplinkos komponentams: saugomoms teritorijoms (saugomoms teritorijos, kultūros paveldui, natūralioms buveinėms, paukščiams ir šikšnosparniams), gyvenamosioms teritorijoms, kraštovaizdžiui, planuojamoje teritorijoje nustatytos potencialios vėjo, saulės šviesos energijos ir biodujų elektrinių vystymo teritorijos bei zonos jose, kuriose turės būti taikomos prevencinės, poveikio sumažinimo ar kompensacinės priemonės biologinei įvairovei, kultūros paveldui.

Įgyvendinant šio Specialiojo plano sprendinius bus sudarytos galimybės plėtoti energijos gamybą iš atsinaujinančių išteklių Joniškio rajono savivaldybės teritorijoje, kurioje nustatytose teritorijose galėtų atsirasti vėjo, saulės šviesos energijos, biodujų elektrinės arba biodujų gamybos įrenginiai su jų aptarnavimui reikalinga infrastruktūra (privažiavimo keliai, aptarnavimo aikštelės).

Tolimesniuose etapuose vystant vėjo elektrinių ir biodujų elektrinių arba biodujų gamybos įrenginių ūkinę veiklą konkrečiuose žemės sklypuose taikomos Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo, kuris reglamentuoja planuojamos ūkinės veiklos atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo ir planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procesus, nuostatas. Atlikti planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo (PAV) procesai ir gauti atsakingosios institucijos Aplinkos apsaugos agentūros sprendimai su juose nurodytomis sąlygomis dėl planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo yra leidimas arba draudimas vystyti planuojamą veiklą žemės sklypuose. Atliktas planuojamos ūkinės veiklos PAV procesas ir gautas

teigiamas atsakingosios institucijos sprendimas dėl PAV nėra laikomas neatitinkančiu Specialiojo plano sprendinių ir veikla gali būti vykdoma.

Poveikio aplinkai vertinimas saulės šviesos energijos elektrinių statybai atliekamas tik tuo atveju, kai saulės šviesos energijos elektrinių statybos įgyvendinimas gali daryti poveikį Europos ekologinio tinklo Natura 2000 teritorijoms ir kai aplinkos ministro nustatyta tvarka nustatoma, kad šis poveikis aplinkai gali būti reikšmingas. Saulės šviesos energijos elektrinės planuojamos, statomos ir eksploatuojamos laikantis aplinkos ministro nustatytų aplinkosauginių reikalavimų.

Žemės ūkio paskirties žemėje plėtoti energijos gamybą iš atsinaujinančių išteklių galima tik įvertinus atitiktį Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo nuostatomis.

Vadovaujantis Žemės įstatymo 21 str. 2 punktu žemės savininkai ir kiti naudotojai privalo laikytis žemės sklypui Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatytų specialiųjų žemės naudojimo sąlygų, teritorijų planavimo dokumentuose ir žemės valdos projektuose nustatytų reikalavimų.

Pagrindinė žemės naudojimo paskirtis ir (ar) būdas (-ai) keičiami vadovaujantis Žemės įstatymo 23 straipsnio 2 dalies nuostatomis ir šiuo specialiuoju planu nekeičiami.

Specialiojo plano sprendiniai nenumato visuomenės poreikiams paimti žemės sklypų.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 22 straipsnio 4 dalimi, kai siūloma nustatyti servitutą savivaldybių ir privačios žemės sklypams, kad būtų galima centralizuotiems (bendrojo naudojimo) inžinerinės infrastruktūros tinklams (požeminėms ir antžeminėms komunikacijoms), keliams ir takams tiesti, jais naudotis ir juos aptarnauti, prašymą dėl siūlomo servituto pagal teritorijų planavimo dokumentą ar žemės valdos projektą nustatymo pateikia esamų statinių, prie kurių reikia prieiti ar privažiuoti, savininkai arba patikėjimo teisės subjektai. Atsižvelgus į tai, kad nebuvo pateikta pasiūlymų iš savininkų arba patikėjimo teisės subjektų dėl servitutų nustatymo centralizuotiems (bendrojo naudojimo) inžinerinės infrastruktūros tinklams (požeminėms ir antžeminėms komunikacijoms), keliams tiesti, jais naudotis ir juos aptarnauti, todėl specialiajame plane servitutai nenustatomi.

Pagal poreikį, įgyvendinant šio specialiojo plano sprendinius, gali būti nustatomi servitutai. Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 2 straipsnio 13 dalyje įtvirtinta, kad žemės servitutas yra teisė į svetimą žemės sklypą ar jo dalį, suteikiama naudotis tuo svetimu žemės sklypu ar jo dalimi (tarnaujančiuoju daiktu), arba žemės savininko teisės naudotis žemės sklypu apribojimas siekiant užtikrinti daikto, dėl kurio nustatomas servitutas (viešpataujančiojo daikto), tinkamą naudojimą. Servitutą – teisę naudotis svetimu nekilnojamu daiktu (žeme) ir tos teisės perdavimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos Civilinio kodekso ketvirtos knygos VII skyrius. Kelio servitutai nustatomi susitarimo būdu ir registruojami Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registre Lietuvos Respublikos žemės įstatymo nustatyta tvarka.

Atsinaujinančių išteklių energetikos infrastruktūros inžineriniai įrenginiai (transformatorinės, elektros linijos, privažiavimo keliai) gali būti nustatomi ir už teritorijos, kuriose gali būti numatomas atsinaujinančių išteklių elektrinių vystymas, ribų, neprieštaraujant Joniškio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniams, kitiems teritorijų planavimo dokumentams.

Atsinaujinančių išteklių energetikos objektų (vėjo, saulės šviesos energijos, biodujų elektrinių ir biodujų gamybos įrenginių) konkrečios išdėstymo vietos Specialiajame plane nustatytose plėtros teritorijose bus nustatomos techninių projektų rengimo etape, kai jau yra žinomi konkretūs atsinaujinančių išteklių energetikos objektų techniniai parametrai ir pajėgumai.

2.1. Reikalavimai ir ribojimai atsinaujinančių išteklių energetikos infrastruktūros vystymui ir plėtrai

Pagrindinius atsinaujinančių išteklių energetikos infrastruktūros plėtros ribojimus Joniškio rajono savivaldybės teritorijoje nustato:

- Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio nuostatos;
- Lietuvos Respublikos žemės įstatymas;
- Lietuvos Respublikos miškų įstatymas;
- Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymas;
- Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo nuostatos;
- Lietuvos kariuomenės vado 2016 m. vasario 15 d. įsakymas Nr. V-217 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijų, kuriuose gali būti ribojami vėjo elektrinių (aukštų statinių) projektavimo ir statybos darbai, žemėlapių patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2022 m. lapkričio 14 d. įsakymas Nr. D1-358 „Dėl Aplinkosauginių reikalavimų planuojant, statant ir eksploatuojant saulės šviesos energijos elektrines patvirtinimo“;
- Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos 2022-08-29 įsakymas Nr. Į-207 „Dėl metodinių rekomendacijų dėl saulės šviesos energijos elektrinių, saulės šilumos energijos kolektorių ir kitos inžinerinės įrangos įrengimo kultūros paveldo statiniuose, kultūros paveldo objektuose, jų teritorijose ir apsaugos zonose, kultūros paveldo vietovėse bei jų apsaugos zonose patvirtinimo“;
- Nacionalinis kraštovaizdžio tvarkymo planas patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015-10-02 d. įsakymu Nr. D1-703;
- Joniškio rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas;
- Joniškio miesto bendrasis planas;
- Žagarės regioninio parko tvarkymo planas.

Vėjo elektrinės, kurių įrengtoji galia mažiau kaip 30 kW

Mažesnėms kaip 30 kW įrengtosios galios vėjo elektrinėms, kurių aukštis ne didesnis kaip 25 m (matuojant iki aukščiausio konstrukcijų taško, įskaitant ir sparnuotės aukštį), taikomi šie supaprastinti reikalavimai: vėjo elektrinės žemės sklype turi būti įrengtos taip, kad trumpiausias atstumas iki sklypo ribos būtų didesnis už įrenginio ilgį, plotį arba aukštį, pasirenkant didžiausią iš šių trijų matmenų. Jiems netaikomi žemės paskirties atitikties reikalavimai, planuojamos ūkinės veiklos atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo ir (ar) planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procedūros, nereikalingas statybą leidžiantis dokumentas ir poveikio visuomenės sveikatai vertinimas, jeigu tai neprieštaruoja Aplinkos apsaugos įstatymo, Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo, Teritorijų planavimo įstatymo, Statybos įstatymo, Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimams. Gretimuose žemės sklypuose vėjo elektrinės skleidžiama fizikinė tarša turi atitikti teisės aktuose nustatytus ribinius dydžius.

Vėjo elektrinės, kurių įrengtoji galia daugiau kaip 30 kW

Potencialios vėjo elektrinių plėtros teritorijos nenustatomos Joniškio rajono savivaldybės teritorijos dalyse, kuriose jų įrengimas negalimas arba jų įrengimas ribojamas, atsižvelgiant į aplinkosauginius reikalavimus, pateiktus išduotose teritorijų planavimo sąlygose, projekto „Vėjo energetikos plėtra ir biologinei įvairovei svarbios teritorijos“ (toliau – VENBIS) rekomendacijose ir kituose aktualiuose dokumentuose:

- saugomose teritorijose ir jų buferinės apsaugos zonose;

- saugomų augalų rūšių augavietėse ir saugomų gyvūnų rūšių veisimosi (perėjimo) vietose (SRIS);
- Europos bendrijos svarbos natūraliose buveinėse;
- nekilnojamojo kultūros paveldo vertybių teritorijose ir jų apsaugos zonose;
- urbanizuotose ir urbanizuojamose teritorijose;
- rekreacinėse teritorijose;
- teritorijose, kuriose vėjo elektrinių projektavimo ir statybos darbai draudžiami pagal Lietuvos kariuomenės vado 2016-02-15 įsakymą Nr. V-217;
- miškuose, miško žemėje;
- pelkėse, šaltinyuose;
- natūraliose pievose ir ganyklose;
- inžinerinės infrastruktūros apsaugos zonose;
- paviršinių vandens telkinių apsaugos zonose ir jų pakrančių apsaugos juostose;
- žemės gelmių išteklių telkiniuose registruotuose Žemės gelmių registre;
- požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonų 1-ojoje juostoje;
- valstybės sienos apsaugos objektų ir įrenginių apsaugos zonose;
- gamtinio karkaso migraciniuose koridoriuose;
- Natura 2000 teritorijose;
- gamtos paveldo objektų teritorijose, jų buferinės apsaugos zonose ir pozoniuose;
- didelės ir vidutinės tikimybės potvynių grėsmės teritorijose;
- kraštovaizdžio vertybes išsaugančio konservacinio-tausojančio naudojimo zonose.

Atliktas planuojamos ūkinės veiklos PAV procesas ir gautas teigiamas atsakingosios institucijos sprendimas dėl PAV nėra laikomas neatitinkančiu Specialiojo plano sprendinių ir veikla gali būti vykdoma. Specialiojo plano keitimo ar koregavimo procedūros po PAV proceso Joniškio rajono savivaldybės inicijuojamos nebus.

Saulės šviesos energijos elektrinės, kurių įrengtoji galia mažiau kaip 100 kW

Mažesnėms kaip 100 kW įrengtosios galios saulės šviesos energijos elektrinėms, saulės šilumos energijos kolektoriams, šilumos siurbliams taikomi šie supaprastinti reikalavimai: saulės šviesos energijos elektrinėms, saulės šilumos energijos kolektoriams, šilumos siurbliams netaikomi žemės paskirties atitikties reikalavimai, planuojamos ūkinės veiklos atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo ir (ar) planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo, statybą leidžiančio dokumento išdavimo procedūros, jeigu tai neprieštaruja Aplinkos apsaugos įstatymo, Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo, Saugomų teritorijų įstatymo, Saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymo, Teritorijų planavimo įstatymo, Statybos įstatymo, Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimams.

Saulės šviesos energijos elektrinės, kurių įrengtoji galia daugiau kaip 100 kW

Planuojant perspektyvinę saulės šviesos energijos elektrinių ir jų parkų plėtrą, teritorijos, tinkamos saulės šviesos energijos elektrinių infrastruktūros vystymui Joniškio rajono savivaldybės teritorijoje, yra nustatomos atmetant teritorijas, kurios yra netinkamos saulės šviesos energijos elektrinių įrengimui dėl teritorijoms taikomų naudojimo ir tvarkymo apribojimų bei vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2022 m. lapkričio 14 d. įsakymu Nr. D1-358 patvirtintais Aplinkosauginiais reikalavimais planuojant, statant ir eksploatuojant saulės šviesos energijos elektrines bei juose pateiktais rekomenduojamais gerosios praktikos principais. Saulės šviesos energijos elektrinės Joniškio rajono savivaldybės teritorijoje neplanuojamos:

- urbanizuotose ir urbanizuojamose teritorijose, išskyrus pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijas, susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijas, susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijas, atliekų saugojimo, rūšiavimo ir utilizavimo (sąvartynai) teritorijas (vadovaujantis žemės ūkio ministro ir aplinkos ministro 2013 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. 3D-830/D1-920 patvirtintu Žemės naudojimo būdų turinio aprašu);
- saugomų augalų rūšių augavietėse ir saugomų gyvūnų rūšių veisimosi (perėjimo) vietose;
- Saugomose teritorijose ir jų buferinės apsaugos zonose;
- Europos bendrijos svarbos natūraliose buveinėse;
- paviršinių vandens telkinių apsaugos zonose ir jų pakrantės apsaugos juostose;
- požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonų 1-ojoje juostoje;
- žemės gelmių išteklių telkiniuose registruotuose Žemės gelmių registre;
- miškuose, miško žemėje;
- pelkėse, šaltinyuose;
- natūraliose pievose ir ganyklose;
- Natura 2000 teritorijose ir jų artimoje aplinkoje;
- gamtinio karkaso migraciniuose koridoriuose;
- nekilnojamojo kultūros paveldo vertybių teritorijose ir jų apsaugos zonose;
- gamtos paveldo objektų teritorijose, jų buferinės apsaugos zonose ir pozoniuose;
- didelės tikimybės potvynių grėsmės teritorijose;
- kraštovaizdžio vertybes išsaugančio konservacinio-tausojančio naudojimo zonose.

Biodujų elektrinės arba biodujų gamybos įrenginiai, kurių įrengtoji galia mažiau kaip 1 MW

1 MW ir mažesnės įrengtosios galios biodujų elektrinės arba biodujų gamybos įrenginius, kurių biodujų gamybos ar valymo apimtys neviršija 750 kubinių metrų biodujų per valandą, statyba galima neurbanizuotose ir neurbanizuojamose teritorijose (išskyrus teritorijas, kuriose, vadovaujantis galiojančių teritorijų planavimo dokumentų sprendiniais, įstatymais, saugomų teritorijų nuostatais atitinkama statyba negalima) žemės ūkio paskirties žemės sklypuose. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo nuostatomis, biodujų gamybos įrenginiams nustatoma 200 m sanitarinė apsaugos zona.

Biodujų elektrinės arba biodujų gamybos įrenginiai, kurių įrengtoji galia daugiau kaip 1 MW

Biodujų elektrinių arba biodujų gamybos įrenginių vystymo teritorijos nenustatomos:

- neurbanizuotose ir neurbanizuojamose teritorijose žemės ūkio paskirties žemės sklypuose, nekeičiant pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir naudojimo būdo;
- urbanizuotose ir urbanizuojamose teritorijose;
- rekreacinėse teritorijose;
- saugomose teritorijose ir jų buferinės apsaugos zonose;
- nekilnojamojo kultūros paveldo vertybių teritorijose ir jų apsaugos zonose;
- miškuose, miško žemėje;
- paviršinių vandens telkinių apsaugos zonose ir jų pakrantės apsaugos juostose;
- pelkėse ir šaltinyuose;
- natūraliose pievose ir ganyklose;
- žemės gelmių išteklių telkiniuose registruotuose Žemės gelmių registre;

- saugomų augalų rūšių augavietėse ir saugomų gyvūnų rūšių veisimosi (perėjimo) vietose;
- Natura 2000 teritorijose ir jų artimoje aplinkoje;
- gamtinio karkaso migraciniuose koridoriuose;
- gamtos paveldo objektų teritorijose, jų buferinės apsaugos zonose ir pozoniuose;
- vandenviečių apsaugos zonų 1-ojoje griežto režimo juostoje, 2-ojoje juostoje, taršos apribojimo juostoje;
- potvynių grėsmės teritorijose;
- kraštovaizdžio vertybes išsaugančio konservacinio-tausojančio naudojimo zonose;
- arčiau kaip 200 metrų iki sodo namų, gyvenamosios, viešbučių, kultūros paskirties pastatų, bendrojo ugdymo, profesinių, aukštųjų mokyklų, vaikų darželių, lopšelių mokslo paskirties pastatų, skirtus švietimo reikmėms, kitus mokslo paskirties pastatų, skirtų neformaliajam švietimui poilsio, gydymo, sporto ir religinės paskirties pastatų, specialiosios paskirties pastatų, susijusių su apgyvendinimu (kareivinių pastatų, kalėjimų, pataisos darbų kolonijų, tardymo izoliatorių) bei rekreacinių teritorijų.
- žemės ūkio paskirties žemės sklypuose, kurie patenka į Joniškio r. sav. teritorijos bendrajame plane nustatytą teritoriją: „intensyvaus žemės ūkio su prioritetine augalininkystės - gyvulininkystės specializacijos zona“, išskyrus pažeistas ir (ar) rekultivuotas teritorijas.

2.2. Specialiosios žemės naudojimo sąlygos bei kiti apribojimai

Keliai

Lietuvos Respublikos kelių įstatyme, Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatomos kelių apsaugos zonos:

Kelių apsaugos zona (į abi puses nuo kelio briaunų):	magistralinių kelių – po 70 metrų; krašto kelių – po 50 metrų; rajoninių kelių – po 20 metrų; vietinės reikšmės I, II ir III kategorijos kelių – po 10 metrų; vietinės reikšmės IV kategorijos kelių – po 3 metrus
--	--

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo nuostatomis, kelių apsaugos zonose, Teritorijų planavimo įstatyme, Statybos įstatyme ar Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro nustatyta tvarka negavus kelio savininko pritarimo (derinimo) projektui ar numatomai veiklai, draudžiama statyti statinius ar įrengti įrenginius.

Inžinerinių komunikacijų tinklus planuoti už valstybinės reikšmės kelių juostų ribų ne arčiau kaip 3 metrai nuo kelių pylimų padų, iškasų ar kelių griovių išorinių kraštų;

Vėjo elektrinių vietas planuoti ne mažesniu atstumu nuo valstybinės reikšmės kelių pylimų padų ar kelių griovių išorinių kraštų (jeigu šių elementų nėra, – nuo kelių juostų ribų) nei bendras jų konstrukcijos aukštis, bet ne arčiau kaip 30 metrų nuo magistralinių ir krašto kelių briaunų ir ne arčiau kaip 20 metrų nuo rajoninių kelių briaunų.

Saulės elektrines ir biodujų elektrinės arba biodujų gamybos įrenginius planuoti vadovaujantis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo antrojo skirsnio „Kelių apsaugos zonos ir jose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos“ 19 straipsnio nuostatomis.

Privažiavimo kelius prie planuojamų objektų numatyti tik iš vietinės reikšmės kelių (gatvių) naudojant valstybinės reikšmės keliuose jau esamas, teisėtai įrengtas, sankryžas (nuovažas); naujų nuovažų nuo valstybinės reikšmės kelių neplanuoti.

Geležinkeliai

Geležinkelio kelių ir jų įrenginių, geležinkelio želdinių apsaugos zonos nustatytos Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo III skirsnyje „Geležinkelio kelių ir jų įrenginių, geležinkelio želdinių apsaugos zonos ir jose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos“.

Geležinkelio kelių ir jų įrenginių, geležinkelio želdinių apsaugos zonose, Statybos įstatyme, Teritorijų planavimo įstatyme ar susisiekimo ministro nustatyta tvarka negavus geležinkelių infrastruktūros savininko ar valdytojo pritarimo (derinimo) projektui ar numatomai veiklai, draudžiama statyti ir rekonstruoti statinius, tiesti inžinerinius tinklus; įrengti pervažas ir perėjas; atlikti įvairius kasybos, sprogdinimo, melioravimo darbus; kasti žemę giliau kaip 0,3 metro, mechanizuotai lyginti gruntą; sodinti medžius ir krūmus; kirsti medžius ir krūmus, išskyrus atvejus, kai šie medžiai ir krūmai susisiekimo ministro nustatyta tvarka pripažinti keliančiais pavojų geležinkelių transporto eismo saugai.

Geležinkelių infrastruktūros savininkas ar valdytojas nepritaria projektui ar numatomai veiklai, jeigu Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo trečiame skirsnyje „Geležinkelio kelių ir jų įrenginių, geležinkelio želdinių apsaugos zonos ir jose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos“ 22 str. 2 dalyje nurodyti darbai trukdys numatytam geležinkelio kelių ir jų įrenginių plėtros vystymui ir priežiūrai, neužtikrins geležinkelių transporto eismo saugos reikalavimų laikymosi ir kels pavojų aplinkai, žmonių turtui, gyvybei ar sveikatai, apribos galimybę keleiviams prieiti, kelių transporto priemonėms privažiuoti prie pastatų ar įrenginių geležinkelio stotyje.

Magistraliniai naftotiekiai (produktotiekiai)

Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatomos magistralinių dujotiekių ir naftotiekių (produktotiekių) objektų apsaugos zonos:

Magistralinių dujotiekių ir naftotiekių (produktotiekių) vamzdyno apsaugos zona	Išilgai vamzdyno tramos esanti žemės juosta, kurios ribos yra po 25 metrus į abi puses nuo vamzdyno ašies, virš šios juostos esanti oro erdvė, po šia juosta esanti žemė bei vanduo virš šio juostos ir po ja
Kitų magistralinių dujotiekių ir naftotiekių (produktotiekių) įrenginių ir statinių (stočių, uždarymo įtaisų, valymo ir diagnostavimo įtaisų paleidimo ir priėmimo kamerų, slėgio ribojimo mazgų) apsaugos zona	Žemės juosta, kurios ribos yra 25 metrų atstumu aplink teritorijos, kurioje yra šie įrenginiai ar statiniai, aptvėrimą, virš šios juostos esanti oro erdvė ir žemė po šia juosta

Magistralinio naftotiekio (produktotiekio) apsaugos zonoje vadovautis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo nuostatomis, Magistralinių naftotiekių ir produktotiekių apsaugos taisyklėmis, kitais galiojančiais teisės aktais taikytiniais šiems magistraliniams vamzdynams.

Siekiant užtikrinti saugią naftotiekio eksploataciją saulės šviesos energijos elektrinių įrenginiai negali būti įrengiami apsaugos zonoje. Vėjo elektrinių bokštai nuo apsaugos zonos krašto turi būti įrengiami atstumu ne mažesniu kaip elektrinės bokšto aukščio ir elektrinės mentės ilgio suma.

Elektros kabelių susikirtimas su naftotiekiu turi būti atliktas stačiu kampu, kabelis turi būti paklotas apsauginiame šarve 3 m žemiau naftotiekio vamzdyno, o apsauginio šarvo galai turi būti ties apsaugos zonos riba.

Prieš pradėdant rengti techninius projektus, būtina kreiptis į magistralinius naftotiekiaus eksploatuojančią įmonę dėl planavimo sąlygų/techninių reikalavimų išdavimo.

Skirstomieji dujotiekiai

Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatomos skirstomųjų dujotiekių apsaugos:

<p>Skirstomųjų dujotiekių apsaugos zona</p>	<p>Dujotiekių vamzdyno apsaugos zona – žemės juosta išilgai vamzdyno trasos, virš šios juostos esanti oro erdvė, žemė po šia juosta bei vanduo virš šios juostos ir po ja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ne didesnio kaip 5 barų slėgio dujotiekių vamzdynų apsaugos zonos ribos yra vienas metras į abi puses nuo vamzdyno sienelės; 2) didesnio kaip 5 barų, bet ne didesnio kaip 16 barų slėgio dujotiekių vamzdynų apsaugos zonos ribos yra po 2 metrus į abi puses nuo vamzdyno sienelės. <p>Dujų slėgio reguliavimo įrenginių apsaugos zona – žemės juosta aplink šį įrenginį:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dujų slėgio reguliavimo įrenginių (ne didesnio kaip 5 barų darbinio slėgio) apsaugos zonos ribos yra 2 metrai aplink šį įrenginį, o jeigu šis įrenginys yra pastate, apsaugos zonos ribos yra 2 metrai aplink šį pastatą; 2) dujų slėgio reguliavimo įrenginių (didesnio kaip 5 barų darbinio slėgio, bet ne didesnio kaip 16 barų darbinio slėgio) apsaugos zonos ribos yra 7 metrai aplink šį įrenginį, o jeigu šis įrenginys yra pastate, apsaugos zonos ribos yra 7 metrai aplink šį pastatą.
---	--

Skirstomųjų dujotiekių apsaugos zonose, Statybos įstatyme, Teritorijų planavimo įstatyme ar energetikos ministro nustatyta tvarka gauti skirstomųjų dujotiekių savininko ar valdytojo pritarimą (derinimą) projektui ar numatomai veiklai.

Elektros tinklai

Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatomos elektros tinklų apsaugos zonos:

<p>Elektros tinklų apsaugos zonos</p>	<p>Oro linijos apsaugos zonos ribos:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) iki 1 kV įtampos oro linijoms – po 2 metrus; 2) 6 ir 10 kV įtampos oro linijoms – po 10 metrų; 3) 35 kV įtampos oro linijoms – po 15 metrų; 4) 110 kV įtampos oro linijoms – po 20 metrų; 5) 330 ir 400 kV įtampos oro linijoms – po 30 metrų; 6) 750 kV įtampos oro linijoms – po 40 metrų. <p>Požeminių kabelių linijos apsaugos zona – išilgai požeminių kabelių linijos esanti žemės juosta, kurios ribos yra po vieną metrą į abi puses nuo šios linijos, vanduo virš jos ir žemė po šia juosta.</p> <p>Transformatorių pastotės, skirstyklos, srovės keitimo stoties apsaugos zona atitinkamai sutampa su transformatorių pastotės, skirstyklos ir srovės keitimo stoties statiniais ir įrenginiais užstatyta teritorija ir oro erdve virš jos. Uždaru transformatorių pastočių apsaugos zonos nenustatomos.</p> <p>Transformatorinės ar skirstomojo punkto apsaugos zona yra 5 metrų pločio žemės juosta aplink transformatorinę ar skirstomąjį punktą ir oro erdvė virš šios juostos. Integruotų į pastatą transformatorių apsaugos zonos nenustatomos.</p>
---------------------------------------	--

Į planuojamą teritoriją patenkančiose esamose elektros tinklų apsaugos zonose vadovautis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymu, Elektros linijų ir instaliacijos įrengimo taisyklėmis, Elektros tinklų apsaugos taisyklėmis.

Numatant konkrečias vietas vėjo elektrinėms turi būti įvertintos elektros perdavimo linijų apsaugos zonos. Horizontalusis atstumas tarp vėjo elektrinės išilginės bokšto ašies ir 35 kV ir aukštesnės įtampos oro linijos kraštinio laido, turi būti ne mažesnis kaip pusantro vėjo elektrinės vėjaračio skersmens, jei OL yra įrengti vibroslopintuvai ir trys su puse vėjo elektrinės vėjaračio skersmens, jei OL neįrengti vibroslopintuvai.

Elektrinių vystymo teritorijų elektros renginiai jungsis prie elektros skirstomojo tinklo. Požeminių elektros kabelių tiesimo vietos bus sprendžiamos techniniais projektais.

Tiesiant elektros kabelius vadovautis Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo nuostatomis, t. y. nekirsti miško žemės, pelkių, saugomų teritorijų, per paviršinius vandens telkinius (upes, upelius) elektros kabelis turi būti įrengiamas prastūmimo būdu ir t.t.

Elektros kabelis gali būti tiesiamas per nuosavus sklypus, tik gavus žemės sklypų savininkų sutikimą raštu.

Vėjo ir saulės šviesos energijos elektrinių parkų pajėgumus sąlygos planuojamų transformatorių pastočių galingumai bei elektros energijos perdavimo sistemos operatoriaus sąlygos arba skirstomojo tinklo operatoriaus sąlygos.

Saulės šviesos energijos elektrinės OL apsaugos zonoje būtų įrengiamos ne mažesniais atstumais, nei nurodyta Elektros linijų ir instaliacijos įrengimo taisyklių 395p. „Rekomenduojami horizontalieji atstumai nuo OL kraštinių laidų, kai jie labiausiai atlenkti iki daugiausia išsikišusių fotovoltinių elektrinių dalių yra 4 m – 110 kV įtampos, 20 m – 330 kV įtampos ir 30 m – 400 kV įtampos OL“. Ši nuostata netaikoma teritorijai aplink atramas. Aplink 110-400 kV OL atramas išlaikyti ne mažesnę atstumą, kaip apsaugos zonos plotis, kad būtų užtikrinta galimybė saugiai eksploatuoti oro liniją bei, atliekant remontus, keisti nebetinkamus eksploatuoti jos elementus. Jei projekto rengimo metu paaiškėja, kad nėra galimybės išlaikyti teisės aktuose nurodytų reikalavimų, saulės šviesos energijos elektrinių statybai 400 kV, 330 kV ir 110 kV įtampos OL apsaugos zonoje, būtina atskirai kreiptis į Litgrid AB dėl sąlygų išdavimo OL iškėlimui ar rekonstravimui.

Elektros tinklų apsaugos zonoje draudžiama atlikti darbus ir veiksmus, nurodytus Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 25 straipsnio 1 dalyje, o negavus tinklų operatorius pritarimo numatomai veiklai, draudžiama atlikti darbus ir veiksmus, nurodytus Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 25 straipsnio 2 dalyje.

Požeminių viešųjų ryšių tinklų laidinės linijos

Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatomos požeminių viešųjų ryšių tinklų laidinių linijų apsaugos zonos:

Požeminių viešųjų ryšių tinklų laidinių linijų apsaugos zona	po 1 metrą į abi puses nuo šių laidinių linijų. Kitų viešųjų ryšių tinklų laidinių linijų apsaugos zona – po 2 metrus į abi puses nuo šių laidinių linijų
--	---

Atsinaujinančių išteklių energetikos infrastruktūros vystymo teritorijose galimai yra telefoninio ryšio kabelio linijų. Rengiant techninius projektus, parenkant konkrečias vietas elektrinėms reikia išsaugoti esamus telekomunikacijų tinklus, nesant tokioms galimybėms tokių tinklų elementus perkelti prieš tai gaunant atitinkamas planavimo sąlygas.

Melioracijos statiniai

Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatomos melioracijos statinių apsaugos zonos:

Melioracijos statinių apsaugos zonos	<p>Melioracijos griovio apsaugos zona – žemės juosta išilgai šio griovio, kurios ribos yra 15 metrų nuo griovio šlaito viršutinės briaunos.</p> <p>Bendrojo naudojimo drenažo rinktuvų apsaugos zona – žemės juosta išilgai drenažo rinktuvo, kurios ribos yra po 15 metrų į abi puses nuo rinktuvo ašies. Tiksliai nustačius (atsikalus) drenažo rinktuvo buvimą vietą ir suderinus su savivaldybės administracijos direktoriaus įgaliotu savivaldybės administracijos atstovu, – po 5 metrus į abi puses nuo drenažo rinktuvo (išskyrus taršos šaltinius).</p> <p>Polderių apsaugos zona – 15 metrų pločio žemės juosta į abi puses nuo pylimo (nuo vidinio ir išorinio šlaitų (ten, kur galima) papėdės ir kanalo viršutinės briaunos).</p>
--------------------------------------	--

Rengiant techninius projektus, parenkant konkrečias vietas vėjo, saulės šviesos energijos, biodujų elektrinėms turi būti atsižvelgiama į esamų melioracijos įrenginių tinklą. Numatoma, kad

melioracijos įrenginių tinklas bus išsaugotas, o jei tai neįmanoma, tai atskiri įrenginiai gali būti iškeliami ir užtikrinamas jų funkcionavimas.

Vandens tiekimo ir nuotekų, paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūra

Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatytos vandens tiekimo ir nuotekų, paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros apsaugos zonos.

vandens tiekimo ir nuotekų, paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros apsaugos zonos	<p>vamzdynų, įrengiamų iki 2,5 metro gylyje, apsaugos zona – išilgai vamzdyno trasos esanti žemės juosta, kurios ribos yra po 2,5 metro į abi puses nuo vamzdyno ašies, po šia juosta esanti žemė bei vanduo virš šios juostos;</p> <p>vamzdynų, įrengiamų didesniame kaip 2,5 metro gylyje, apsaugos zona – išilgai vamzdyno trasos esanti žemės juosta, kurios ribos yra po 5 metrus į abi puses nuo vamzdyno ašies, po šia juosta esanti žemė bei vanduo virš šios juostos;</p> <p>magistralinių vamzdynų, kurių skersmuo yra 400 milimetrų ir didesnis, apsaugos zona – išilgai vamzdyno trasos esanti žemės juosta, kurios ribos yra po 10 metrų į abi puses nuo vamzdyno ašies, po šia juosta esanti žemė bei vanduo virš šios juostos;</p> <p>vandens rezervuarų, skaidrintuvų apsaugos zona – 30 metrų pločio žemės juosta aplink šių įrenginių išorines ribas;</p> <p>vandens tiekimo bokštų, vandens ir nuotekų siurblių, nuotekų rezervuarų apsaugos zona – 10 metrų pločio žemės juosta aplink šių statinių ar įrenginių išorines ribas.</p>
--	--

Vandens tiekimo ir nuotekų, paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros apsaugos zonose draudžiama gadinti, užtvirti ar užversti kelius, skirtus privažiuoti prie vandens tiekimo ir nuotekų, paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros.

Vandens tiekimo ir nuotekų, paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros apsaugos zonose, Statybos įstatyme, Teritorijų planavimo įstatyme ar aplinkos ministro nustatyta tvarka negavus šios infrastruktūros savininko ar valdytojo pritarimo (derinimo) projektui ar numatomai veiklai, draudžiama statyti, rekonstruoti, griauti statinius ir įrengti, išardyti įrenginius, išskyrus statinius ir įrenginius, kurių statyba (įrengimas) draudžiama pagal Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo III skyriaus dešimto skirsnio 43 punkto 1 dalį; keisti žemės paviršiaus altitudes daugiau kaip 0,3 metro (kasti gruntą arba užpilti papildomą grunto sluoksnį) ar vykdyti požeminius darbus; vykdyti tiesioginius žemės gelmių geologinius tyrimus ir kitus darbus, susijusius su gręžinių įrengimu ir grunto (išskyrus dirvą) bandinių ėmimu;

Vandens tiekimo ir nuotekų, paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros savininkas ar valdytojas nepritaria projektui ar numatomai veiklai, jeigu Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo III skyriaus dešimto skirsnio 43 punkto 2 dalyje nurodyti darbai pažeis vandens tiekimo ir nuotekų, paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros techninės saugos reikalavimus ir (ar) kels pavojų aplinkai, žmonių turtui, jų gyvybei ar sveikatai.

Saugomos teritorijos

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo V skyriaus nuostatomis, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymu, Gamtinių ir kompleksinių draustinių nuostatais, Bendraisiais buveinių ir paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatais, Žagarės regioninio parko apsaugos reglamentu, vėjo, saulės šviesos energijos, biodujų elektrinių ir biodujų gamybos įrenginių statyba ir įrengimas negalimi.

Aerodromai

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo III skyriaus pirmo skirsnio 16 str. nuostatomis, civilinių aerodromų apsaugos zonose planuojama veikla neleistina, jeigu trukdys skrydžių saugai ir Transporto kompetencijų agentūra nepritaria projektui.

Miško žemė ir miškai

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo VI skyriaus trečiojo skirsnio 95 str. nuostatomis, miško žemėje draudžiama statyti statinius ir (ar) įrenginius, tiesti inžinerinius tinklus, išskyrus miško infrastruktūrai priskiriamus inžinerinius statinius ir (ar) įrenginius.

Vykdamat atsinaujinančių išteklių energetikos infrastruktūros plėtrą turi būti vadovujamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo Nr. 521 „Dėl kriterijų, pagal kuriuos medžiai ir krūmai, augantys ne miškų ūkio paskirties žemėje, priskiriami saugotiniams“ nuostatomis.

Natūralios pievos ir ganyklos

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo VI skyriaus trečiojo skirsnio 96 str. nuostatomis, natūralias pievas ir ganyklas draudžiama suarti, sausinti arba kitaip keisti jų žolynų būklę ir sudėtį, užsodinti želdiniais ar įveisti mišką.

Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonos ir juostos, pelkės ir šaltiniai, potvynių grėsmės teritorijos

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo VI skyriaus aštuntojo ir devintojo skirsnių nuostatomis, paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juostose, pelkėse ir šaltinyuose draudžiama statyti vėjo, saulės šviesos energijos, biudujų elektrines ir biudujų gamybos įrenginius.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo VI skyriaus dešimtojo skirsnio 104 str. nuostatomis, vėjo elektrinių statyba ir saulės šviesos energijos elektrinių įrengimas draudžiamas didelės tikimybės potvynių grėsmės teritorijose, biudujų elektrinių ar biudujų gamybos įrenginių statyba draudžiama potvynių grėsmės teritorijose.

Dirvožemis

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo VI skyriaus keturioliktojo skirsnio 110 straipsnio nuostatomis, žemės ūkio paskirties žemės sklypuose dirvožemio apsaugos tikslais taikomos šios specialiosios žemės naudojimo sąlygos:

- ariamoji žemė, kurios dirvožemio našumas didesnis už vidutinį šalyje, taip pat žemė, kurioje yra eksploatuojamos melioracijos sistemos, turi būti naudojama taip, kad nesumažėtų jos plotas, išskyrus ekologiškai nuskurdintas gamtinio karkaso teritorijas, ir nepablogėtų dirvožemio savybės;
- atliekant žemės kasimo darbus, draudžiama naikinti derlingąjį dirvožemio sluoksnį.

Planuojant atsinaujinančių išteklių energetikos objektų (saulės energijos, vėjo, biudujų elektrinės) vystymo veiklą žemės ūkio paskirties žemėje, kurioje nustatytas ariamosios žemės našumas didesnis už vidutinį šalyje, žemės savininkams ir kitiems naudotojams privalomas žemės naudojimo paskirties ir (ar) būdo (-ų) keitimas. Pagrindinė žemės naudojimo paskirtis ir (ar) būdas (-ai) keičiami vadovujantis Žemės įstatymo 23 straipsnio 2 dalies nuostatomis.

Žemės gelmių ištekliai

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo VI skyriaus vienuoliktojo skirsnio 106 str. nuostatomis, požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonų 1-ojoje (griežto režimo) juostoje draudžiama bet kokia veikla, tiesiogiai nesusijusi su požeminio vandens paėmimu, gerinimu ir tiekimu.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo VI skyriaus tryliktojo skirsnio 109 str. nuostatomis, aprobeutų atviru kasybos būdu (nuo žemės paviršiaus karjeriais) išgaunamų žemės gelmių išteklių telkiniuose draudžiama statyti statinius, įrengti įrenginius, tiesti inžinerinius tinklus.

Atsinaujinančių išteklių energetikos objektai (saulės energijos, vėjo, biodujų elektrinės)

Vadovaujantis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo nuostatomis saulės energijos ir vėjo elektrinėms nenustatomos apsaugos zonos, todėl su planuojamomis saulės ir vėjo elektrinių išdėstymo zonomis besiribojančiuose žemės sklypuose naujų žemės naudojimo sąlygų bei naujų apribojimų žemės sklypų savininkams bei naudotojams nenustatoma.

Vadovaujantis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 52 straipsnio 1 dalimi, gamybiniam objektui – biodujų gamyba turi būti nustatoma 200 metrų sanitarinės apsaugos zona.

Vadovaujantis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 53 straipsnio 1 dalimi, gamybos objektų, kuriuose vykdoma ūkinė veikla susijusi su biodujų gamyba, sanitarinėse apsaugos zonose draudžiama:

1) statyti sodo namus, gyvenamosios, viešbučių, kultūros paskirties pastatus, bendrojo ugdymo, profesinių, aukštųjų mokyklų, vaikų darželių, lopšelių mokslo paskirties pastatus, skirtus švietimo reikmėms, kitus mokslo paskirties pastatus, skirtus neformaliajam švietimui, poilsio, gydymo, sporto ir religinės paskirties pastatus, specialiosios paskirties pastatus, susijusius su apgyvendinimu (kareivinių pastatus, laisvės atėmimo vietų įstaigos pastatus);

2) įrengti šios dalies 1 punkte nurodytos paskirties patalpas kitos paskirties statiniuose ir (ar) rekonstruojant arba remontuojant statinius;

3) keisti statinių ir (ar) patalpų paskirtį į šios dalies 1 punkte nurodytą paskirtį;

4) planuoti teritorijas rekreacijai ir šios dalies 1 punkte nurodytos paskirties objektų statybai, išskyrus atvejus, kai šie objektai naudojami tik ūkininko ar įmonės, vykdančios veiklą sanitarinės apsaugos zonose leistinos paskirties pastatuose (patalpose), ūkinės veiklos ir (ar) darbuotojų saugos ir sveikatos reikmėms.

1¹. Šio įstatymo 50 straipsnio 1, 2 ir 4 punktuose nurodytose sanitarinės apsaugos zonose, nustatytose dėl ūkinės veiklos, kuri pradėta vykdyti iki žemės sklypų, patenkančių į dėl šios ūkinės veiklos nustatomą sanitarinės apsaugos zoną, suformavimo (teritorijose, kuriose iki teritorijų planavimo dokumentų ar žemės valdos projektų patvirtinimo nebuvo suformuoti žemės sklypai), išskyrus sanitarinės apsaugos zoną (jos dalį), patenkančią į likviduotos sodininkų bendrijos teritoriją, draudžiama keisti pagrindinę žemės naudojimo paskirtį į kitą žemės paskirtį, pagal kurią galima šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytų objektų statyba. Šioje dalyje nurodytose sanitarinės apsaugos zonose netaikomos šio straipsnio 1 dalyje nustatytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos.

Teritorijose, kuriose, atsižvelgiant į nacionalinio saugumo reikalavimus, taikomi statybos apribojimai

Teritorijose, kuriose, atsižvelgiant į nacionalinio saugumo reikalavimus, taikomi statybos apribojimai, Vyriausybės nustatyta tvarka negavus Lietuvos kariuomenės vado ir kitų nacionalinį saugumą užtikrinančių institucijų pritarimo (derinimo) projektui, draudžiama statyti, rekonstruoti ar įrengti vėjo elektrines.

Lietuvos kariuomenės vadas nepritaria projektui, jeigu planuojamos statyti vėjo elektrinės nurodytose statybos vietose kliudys stebėti, kontroliuoti ir ginti oro erdvę, kitos nacionalinį saugumą užtikrinančios institucijos – jeigu planuojamos statyti vėjo elektrinės nurodytose statybos vietose kliudys atlikti tiesiogines jų funkcijas, susijusias su nacionalinio saugumo užtikrinimu. Vėjo elektrinių statybos vietų su Lietuvos kariuomenės vadu ir kitomis nacionalinį saugumą užtikrinančiomis institucijomis derinimo sąlygos nustatytos Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme.

Vėjo elektrinių statybos vietos teritorijose, kuriose, atsižvelgiant į nacionalinio saugumo klausimus, taikomos Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, iš anksto, teritorijų planavimo metu, derinamos su Lietuvos kariuomenės vadu ir kitomis institucijomis įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka. Vėjo elektrinių statybos vietoms nepritariama, jeigu planuojamų statyti vėjo elektrinių keliamų trukdžių

negalima išvengti panaudojant papildomas priemones. Jeigu nustatoma, kad planuojamų statyti vėjo elektrinių keliamų trukdžių galima išvengti panaudojant papildomas priemones, vėjo elektrinių statybos vietos derinamos su sąlyga, kad statyti ar įrengti elektrinę planuojantis asmuo ne vėliau kaip iki statybą leidžiančio dokumento išdavimo derinimo išvadoje nurodytai institucijai pateiks patvirtintą statybos projektą ir su šia institucija pasirašys sutartį dėl kompensacijos, skirtos daliai investicijų ir kitoms išlaidoms, kurios reikalingos nacionalinio saugumo funkcijų vykdymui užtikrinti, atlyginti, sumokėjimo, ir pateiks šios prievolės įvykdymo užtikrinimą. Kompensacijos dydis apskaičiuojamas dauginant leidime plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus iš atsinaujinančių energijos išteklių numatomų įrengti elektrinės pajėgumų dydį (kW) iš 18 eurų už 1 kW. Kompensacijų mokėjimo tvarką nustato Vyriausybė. Kompensacijos naudojamos teisės aktų nustatyta tvarka kaip kitos biudžetinių įstaigų lėšos, kurios nėra gautos kaip valstybės biudžeto asignavimai.

Visuomenės sveikata

Vėjo elektrinių sukeliama triukšmo lygis gyvenamųjų pastatų (namų) ir visuomeninės paskirties pastatų (išskyras maitinimo ir kultūros paskirties pastatus) aplinkoje turi neviršyti Lietuvos higienos normoje HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ nustatytus didžiausius leidžiamus triukšmo ribinius dydžius gyvenamuosiuose bei visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje: dienos periodu (06-18 val.) – 55 dBA, vakaro – 50 dBA, nakties – 45 dBA.

Vadovaujantis higienos norma HN 104:2011 „Gyventojų sauga nuo elektros oro linijų sukuriama elektrinių laukų“ elektrinio lauko stipriai ir jų poveikio žmogui trukmė turi būti ne didesnė kaip gyvenamųjų ir visuomeninės paskirties pastatų viduje – 0,5 kV/m ir buvimo trukmė neribojama; gyvenamojoje aplinkoje – 1 kV/m ir buvimo trukmė neribojama.

Vėjo elektrinės, kaip ir kiti aukšti statiniai arba medžiai, esant saulėtam orui, meta šešėlį ant gretimų objektų. Be to, arti vėjo elektrinių, galimas besisukančių sparnų keliamo šviesos mirgėjimo poveikis. Šešėliavimo poveikio vertinimui Lietuvoje sukurtų ir patvirtintų metodikų ar higienos normų nėra.

Prieš statant vėjo elektrines rekomenduojama įvertinti triukšmo lygį, elektromagnetinių laukų poveikį ir šešėliavimo poveikį visuomenės sveikatai atsižvelgiant į pasirinktą vėjo elektrinės modelį, vėjo elektrinių skaičių ir išdėstymą.

Specialiajame plane pažymėta 700 m pločio zona nuo sodo namų, gyvenamosios, viešbučių, kultūros paskirties pastatų, bendrojo ugdymo, profesinių, aukštųjų mokyklų, vaikų darželių, lopšelių, mokslo paskirties pastatų, skirtų švietimo reikmėms, kitų mokslo paskirties pastatų, skirtų neformaliajam švietimui, poilsio, gydymo, sporto ir religinės paskirties pastatų, specialiosios paskirties pastatų, susijusių su apgyvendinimu (kareivinių pastatų, laisvės atėmimo vietų įstaigų), nurodytos paskirties patalpų kitos paskirties statiniuose, rekreacinių teritorijų, kurioje vėjo elektrinių statyba nedraudžiama, įvertinus reikalaujamą atstumą nuo minėtų objektų ir teritorijų pagal konkrečius vėjo elektrinių techninius parametrus. Nustatytas mažiausias atstumas, kur vėjo elektrinių statyba negalima, yra 100 m (4x25 m (minimalus vėjo elektrinės stiebo aukštis)). Vadovaujantis Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo nuostatomis didesnės kaip 30 kW įrengtosios galios vėjo elektrinės gali būti statomos mažesniu atstumu, jeigu pastatų savininkai neprieštarauja ir raštu tai patvirtina, ir jeigu atlikus planuojamos elektros energijos gamybos didesnės kaip 30 kW įrengtosios galios vėjo elektrinėje poveikio aplinkai ir (ar) visuomenės sveikatai vertinimo procedūras, nustatoma, kad atitiktis visuomenės sveikatos saugos reikalavimams yra.

2.3. Priemonės, numatytos neigiamų pasekmių aplinkai prevencijai vykdyti, pasekmėms sumažinti ar kompensuoti

Viena iš prevencinių pasekmių mažinimo priemonių – tinkamas teritorijų planavimas, kai teritorijos tinkamumas planuojamai ūkinei veiklai išnagrinėtas visais galimo poveikio aplinkai aspektais, t. y. įvertintas teritorijų tinkamumas elektrinėms, biodujų gamybos įrenginiams įrengti savivaldybės lygmeniu: galimas poveikis vandeniui, aplinkos orui, dirvožemiui, žemėms gelmėms, biologinei įvairovei, kraštovaizdžiui, socialinei ekonominei aplinkai, saugomoms teritorijoms, kultūros paveldo objektams ir vietovėms, visuomenės sveikatai.

Informacija apie priemones, numatytas neigiamų pasekmių aplinkai prevencijai vykdyti, pasekmėms sumažinti ar kompensuoti, bei tokių priemonių poreikius pateikiama (žr. 2.1 lentelę).

2.1 lentelė. Informacija apie priemones, numatytas neigiamų pasekmių aplinkai prevencijai vykdyti, pasekmėms sumažinti ar kompensuoti

Aplinkos komponentas	Informacija apie neigiamų pasekmių aplinkai prevencijos, pasekmių sumažinimo/kompensavimo priemones, bei tokių priemonių poreikius
Visuomenės sveikata	<p>Detalizuojant specialiojo plano sprendinius vėjo elektrinės numatytose zonose turi būti išdėstomos taip, kad jų sukeliamas poveikis gyvenamojoje aplinkoje neviršytų teisės aktuose nustatytų ribinių verčių. Projektuojamos vėjo elektrinės turi atitikti ES standartus ir saugumo reikalavimus tokiems įrenginiams. Turi būti išlaikomi atstumai nuo planuojamų vėjo elektrinių teritorijų, kad nesukeltų šešėliavimo problemų, triukšmo ar elektromagnetinės spinduliuotės. Vėjo elektrinės esančios arčiausiai gyvenamųjų namų ir galinčios sukelti šešėlių mirgėjimą sodybų aplinkoje, turi būti aprūpintos šešėliavimą mažinančiu (stabdymo – <i>Shadow Shut down</i>) mechanizmu bei menčių danga turi turėti neatspindintį paviršių.</p> <p>Numatytoje vėjo elektrinių plėtros teritorijoje, vykdant ūkinę veiklą, ties artimiausiomis nuo elektrinių gyvenamosiomis sodybomis periodiškai atlikti infragarso ir žemo dažnio garso bei triukšmo matavimus. Matavimų rezultatams viršijus higienos normose nustatytus ribinius dydžius, naudoti visas priemones, kurios padėtų sumažinti matuojamus parametrus iki leistinų ribinių dydžių (mažinti veikimo intensyvumą, remontuoti elektrinę, pakeisti elektrinę į kitą ir pan.).</p> <p>Saulės šviesos energijos elektrinių eksploatacija nėra susijusi su poveikiu žmonių sveikatai.</p> <p>Biodujų elektrinėms arba biodujų gamybos įrenginiams, kurių nominali galia didesnė kaip 1 MW, vykdomos poveikio aplinkai vertinimo procedūros. Biodujų gamybos įrenginiams nustatoma apsaugos zona – 200 m.</p>
Kultūros paveldas	<p>Vėjo ir saulės šviesos energijos elektrinių išdėstymas numatytose teritorijose turi būti planuojamas nepažeidžiant kultūros vertybių apsaugos interesų.</p> <p>Vėjo, saulės šviesos energijos, biodujų elektrinių, biodujų gamybos įrenginių įrengimo vietos parenkamos atitraukiant nuo registruotų valstybės saugomų kultūros vertybių teritorijų ir jų apsaugos zonų ne mažiau 500 m atstumu. Kultūros paveldo objektų teritorijose ir jų apsaugos zonose neplanuojamos veiklos, galinčios fiziškai pakenkti kultūros paveldo objektų vertingosioms savybėms bei galinčios trukdyti apžvelgti kultūros paveldo objektus. Vykdamas vėjo elektrinių įrengimo darbus susijusius su žemės kasimu, jeigu būtų atrasta archeologinių radinių, apie tai turi būti pranešama savivaldybės paveldosaugos padaliniiui, kuris informuoja kultūros paveldo departamentą, kaip tai yra nurodyta LR Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 9 straipsnio 3 dalyje.</p> <p>Vadovaujantis Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo tvarkos aprašo 129 punktu, jeigu planuojamos ūkinės veiklos statinių aukštis ir (ar) tūris užstoja nekilnojamasias kultūros vertybes ir (ar) konkuruoja su jomis, poveikio aplinkai vertinimo metu turi būti atliktas planuojamos ūkinės veiklos teritorijos (sklypo)</p>

	<p>faktinis (potencialus) matomumas iš skirtingų stebėjimo vietų kultūros paveldo objektų, jų teritorijų ir (ar) vietovių, jų apsaugos zonų atžvilgiu.</p> <p>Kultūros paveldo objektų ir vietovių teritorijose bei jų apsaugos zonose taikomi paveldosaugos ir tvarkymo reikalavimai, nustatyti kultūros paveldo objektų apsaugos reglamentais, šių objektų apsaugos specialiaisiais planais ir kitais kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais.</p> <p>Kitos vizualinio poveikio sumažinimo kultūros paveldui priemonės nurodytos žemiau skyrelyje „Kraštovaizdis“.</p>
Kraštovaizdis	<p>Dėl galimo poveikio kraštovaizdžiui: siekiant nustatyti galimą reikšmingą poveikį kraštovaizdžio kokybei, atliekamas planuojamos ūkinės veiklos vizualinio poveikio kraštovaizdžiui vertinimas planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese, kai žinomi veiklos taškai, pajėgumai, išsidėstymas, mastai.</p> <p>Vėjo elektrinės yra inžineriniai statiniai, kurie keičia esamą kraštovaizdį, ypač vietovės siluetą. Siekiant sumažinti įtaką kraštovaizdžiui, vėjo elektrinės dažomos šviesiomis spalvomis. Speciali dažų sudėtis leidžia išvengti konstrukcijų blizgėjimo ir atspindžių susidarymo. Aukštai esančios vėjo elektrinių kabinos ir vėjaračiai nudažomi šviesiai pilka spalva, o bokštai iš šviesiai pilkos pereinančia į žalsvą spalvą, kuri susilieja su dangaus ir žalumos fonu ir sudaro į akį nekreipiantį, natūralios gamtos ir bokštinių statinių derinį, taip esamas kraštovaizdis įgyja naują išraišką.</p> <p>Nuo Žagarės regioninio parko ribos nustatoma 7 km zona, kurioje vėjo elektrinių statyba nėra draudžiama, bet privalomas vėjo elektrinių vizualinio poveikio kraštovaizdžiui vertinimas, atsižvelgiant į konkrečių planuojamų vėjo elektrinių bendrą aukštį.</p> <p>Elektrinių ir biodujų gamybos įrenginių išdėstymas, nepažeidžiant kultūros vertybių apsaugos zonos reglamentų.</p> <p>Elektrinių pajungimo kabelių linijų trasų planavimas taip, kad nebūtų vykdomi miško kirtimai, išsaugomi nedideli laukų miškeliai ir/ar pavieniai medžiai. Vidinių privažiavimo kelių trasos parenkamos išsaugant teritorijoje esančius laukų miškelius, želdinių grupes.</p>
Gamtinis karkasas	<p>Elektrinių, biodujų gamybos įrenginių statyba nenumatoma gamtinio karkaso migracijos koridorių teritorijose. Vystant elektrines arba biodujų gamybos įrenginių statybą kitose gamtinio karkaso dalyse vadovautis Gamtinio karkaso teritorijų apsaugos, naudojimo ir tvarkymo reikalavimais nurodytais Gamtinio karkaso nuostatuose.</p> <p>Elektrinių, biodujų gamybos įrenginių atsiradimas gamtinėje aplinkoje gali turėti įtakos gamtinio karkaso teritorijoms, todėl turi būti siekiama užtikrinti kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą, turi būti palaikomas ir stiprinamas ekosistemų stabilumas, vykdomas ekosistemų atkūrimas, palaikoma ir didinama kraštovaizdžio ir biologinė įvairovė. Siekiant sumažinti įtaką gamtiniam karkasui, gali būti naudojamos šios priemonės: bendro teritorijos miškingumo didinimas, atskirųjų ir priklausomųjų želdynų, želdinių apsauga ir įveisimas.</p>
Natūralios buveinės ir biologinė įvairovė (įsk. pasekmes gyvūnijai ir augalijai)	<p>Pagrindinis būdas elektrinių, biodujų gamybos įrenginių plėtos reikšmingo poveikio biologinei įvairovei prevencijai yra vietų parinkimas: neplanuoti prie šlapžemių, saugomų rūšių radaviečių ir augaviečių vietose, perinčių paukščių kolonijų, paukščių migracijos susitelkimo vietose, pakrantėse, šikšnosparnių veisimosi ir maitinimosi vietų bei perskridimo maršrutų ir pan. Atlikti tikslius paukščių ir šikšnosparnių tyrimus, surinkti duomenis apie perinčius, migruojančius, žiemojančius paukščius ir šikšnosparnius, taip pat duomenis apie tikslines rūšis, nustatyti apsaugos zonas, kurios gali kisti nuo 500 iki 2000 metrų priklausomai nuo rūšies.</p> <p>Vadovaujantis VENBIS projekto rekomendacijomis turės būti rengiama paukščių ir šikšnosparnių monitoringo programa, stebėjimų apimtys, kurios turės būti derinamos su Aplinkos apsaugos agentūra. Teritorijose turės būti atliekami paukščių stebėjimai iki projekto įgyvendinimo pradžios, t. y. iki vėjo elektrinių statybos darbų pradžios; statybos darbų metu ir eksploatacijos metu.</p>

	<p>Siekiant sumažinti vėjo elektrinių poveikį paukščiams gali būti taikomos atbaidymo priemonės (pvz. menčių dažymas, reflektorių naudojimas, apšvietimas UV spinduliais ir kt.), vėjo elektrinių parko teritorijos priežiūra (pvz. nusausinti, geria drenuoti esamus melioracijos griovius, kad užmirkusios teritorijos nepriviliotų vandens paukščių), techninės-agrarinės priemonės (pvz. vėjo elektrinių stabdymas, kuomet pasirodo saugotina rūšis; atskirų vėjo elektrinių išjungimas, paukščių migracijos metu ar kitu jiems pavojingu laikotarpiu) bei kompensacinės priemonės, kurios turi būti naudojamos, kai jau išbandytos ar pritaikytos kitos priemonės (pvz. veisimosi, mitybos buveinių įrengimas, dirbtinių perėjimo vietų įrengimas, kitų gamtosauginių projektų rėmimas).</p> <p>Siekiant apsaugoti šikšnosparnių populiaciją taikant techninės priemonės (pvz. laikinas vėjo elektrinių stabdymas mažai vėjuotomis naktimis, prietaisų skleidžiančių ultragarsą naudojimas), agrarinės priemonės (pvz. šikšnosparnių traukos vietų pašalinimas, melioracijos griovių nudrenavimas).</p> <p>Planuojamose vėjo elektrinių plėtros teritorijose, į kurias patenka jautrios teritorijos paukščių ir šikšnosparnių atžvilgiu ir saugomų rūšių radaviečių VENBIS rekomenduojamos apsaugos zonos, vėjo elektrinių projektavimo stadijoje vadovautis išsamiais paukščių perskridimo konkrečioje vietovėje tyrimų rezultatais – vengti VE perkirsti paukščių perskridimo koridorius, t. y. vėjo elektrines statyti linijomis išilgai pagrindinių paukščių perskridimo koridorių arba kuo tankesnėmis (technologiskai leistinu atstumu) grupėmis, paliekant praskridimo koridorius.</p> <p>Miškuose vėjo elektrinių statyba draudžiama. Vėjo elektrinių plėtros teritorijos atitraukiamos 500 m nuo miškų ar jų masių, kurių plotas didesnis kaip 50 ha. Vėjo elektrinių plėtros teritorijose 500 m atstumu nuo visų miškų, kurių plotas mažesnis kaip 50 ha, taikyti reikalingas biologinės įvairovės apsaugos priemonės: vadovaujantis VENBIS projekto rekomendacijomis turės būti rengiama paukščių ir šikšnosparnių monitoringo programa, atliekami paukščių stebėjimai iki projekto įgyvendinimo pradžios.</p> <p>Vėjo, saulės šviesos energijos, biodujų elektrinės ir biodujų gamybos įrenginiai neplanuojami natūraliose pievose ir ganyklose.</p> <p>Vėjo ir saulės šviesos energijos elektrinių plėtros teritorijos atitrauktos nuo Gubernijos miškas PAST – 2000 m, nuo Gedžiūnų miškas PAST - 2000 m, nuo Mūšos tyrelio pelkė PAST – 2000 m, nuo Žagarės regioninio parko – 1000 m, nuo Natura 2000 BAST – 500 m. Vadovaujantis Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai įstatymo nuostatomis planuojant ūkinę veiklą Europos ekologinio tinklo Natura 2000 teritorijų artimoje aplinkoje taikomos poveikio aplinkai vertinimo procedūros.</p> <p>Elektrinių statybos vietos, vidinių privažiavimo kelių trasos turės būti parenkamos taip, kad būtų išsaugoti teritorijoje esantys lauko miškėliai, želdinių grupės, pavieniai saugotini medžiai, šlapynės.</p> <p>Elektrinių pajungimo kabelių linijų trasos turi būti planuojamos taip, kad nebūtų vykdomi miško kirtimai, išsaugomi nedideli laukų miškai, pavieniai medžiai.</p> <p>Pelkėse ir šaltinyuose elektrinių, biodujų gamybos įrenginių statyba neleidžiama.</p>
Dirvožemis	<p>Įgyvendinant plano sprendinius didelės apimties žemės kasimo darbai nebus atliekami. Žemės judinimo darbai bus atliekami elektrinių, biodujų gamybos įrenginių įrengimo vietose. Šiose teritorijose bus nuimamas derlingo dirvožemio sluoksnis, kuris vykdant darbus turi būti sandėliuojamas aikštelės ribose tam skirtoje vietoje. Pamatų vietoje iškastas gruntas ir derlingas dirvožemis, užbaigus darbus, turėtų būti panaudojamas teritorijos rekultivacijai.</p> <p>Saulės elektrinės turi būti įrengiamos vadovaujantis Aplinkosauginių reikalavimų planuojant, statant ir eksploatuojant saulės šviesos energijos elektrines 15 ir 26 punktų nuostatomis.</p> <p>Dirvožemio apsaugos tikslais žemės savininkai ir kiti naudotojai privalo laikytis žemės sklypui Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatytų specialiųjų žemės naudojimo sąlygų.</p>

Požeminis ir paviršinis vanduo	Igyvendinant sprendinius pagal LR teisės aktuose numatytus reikalavimus nenumatomos reikšmingos neigiamos pasekmės požeminiam ir paviršiniam vandeniui.
--------------------------------	---

2.4. Specialiojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėseną

Atsinaujinančių išteklių energetikos infrastruktūros vystymo Joniškio rajono savivaldybės teritorijoje specialiojo plano įgyvendinimas neišvengiamai turės poveikį aplinkos komponentams, todėl monitoringo vykdymas, stebint gamtinės aplinkos bei jos elementų būklės kitimą ir vertinant antropogeninį poveikį jautriose teritorijose turi būti užtikrintas.

Monitoringo tikslas – vykdyti sistemingus aplinkos komponentų pokyčių stebėjimus vėjo elektrinių ir saulės šviesos energijos elektrinių statybos ir eksploatacijos metu, siekiant maksimaliai išvengti neigiamo poveikio gamtinei ir socialinei aplinkai. Monitoringo metmenys nustatomi rengiant planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo dokumentus. Monitoringas vykdomas pagal aplinkos apsaugos agentūros suderintą monitoringo programą, kurioje numatomas stebėjimų planas ir jo apimtys. Monitoringo programoje ypatingas dėmesys turi būti skiriamas potencialiems vėjo elektrinių plėtros ir biologinės įvairovės konfliktams, kurie kyla todėl, kad vėjo elektrinių parkų statybos metu ir po jos yra pakeičiamos buveinės, veikiant vėjo elektrinėms kyla paukščių ir šikšnosparnių žūties rizika dėl tiesioginio susidūrimo ar barotraumos, be to, vėjo elektrinių parkas yra vizualinis trikdys bei kliūtis migracijos metu.

Numatytoje vėjo elektrinių plėtros teritorijoje siekiant įvertinti galimą poveikį paukščiams, rekomenduojami tyrimų periodai (pagal VENBIS remiantis tarptautiniais geriausios praktikos pavyzdžiais): mažiausiai vieneri metai iki statybos pradžios; statybų periodas; mažiausiai trys pirmieji metai eksploatuojant vėjo elektrines, įtraukiant ir žuvusių paukščių ir šikšnosparnių vertinimą; mažiausiai vienerių metų trukmės stebėjimai, praėjus penkeriems metams nuo paskutiniųjų tyrimų. Jeigu nustatomas poveikis yra ties reikšmingos įtakos riba, po penkerių metų turi būti vykdomi 2-3 metų pakartotini tyrimai.

Jeigu neigiamas poveikis migruojantiems ar perintiems paukščiams šikšnosparniams būtų nustatytas, reikėtų imtis prevencinių priemonių, kaip vėjo elektrinių stabdymas intensyvios paukščių ar šikšnosparnių migracijos valandomis, atbaidymas specialiomis priemonėmis, teritorijos priežiūros darbai, veisimosi, mitybos buveinių įrengimas, dirbtinių perėjimo vietų įrengimas toliau nuo vėjo elektrinių, kitų gamtosauginių projektų rėmimas. Šios priemonės parenkamos individualiai kiekvienu atveju pagal tyrimų metu identifikuotą poveikį. Taip pat rekomenduojama atlikti šikšnosparnių monitoringą jautriose šikšnosparnių atžvilgiu teritorijose.

Pagal konkrečiam vėjo elektrinių parkui suderintą stebėsenos programą, vėjo elektrinių plėtros teritorijose, vykdant ūkinę veiklą, ties artimiausiomis nuo elektrinių gyvenamosiomis sodybomis turi būti periodiškai atliekami infragarso ir žemo dažnio garso bei triukšmo matavimai. Matavimų rezultatams viršijus higienos normose nustatytus ribinius dydžius, naudoti visas priemones, kurios padėtų sumažinti matuojamus parametrus iki leistinų ribinių dydžių (mažinti veikimo intensyvumą, remontuoti elektrinę, pakeisti elektrinę į kitą ir pan.).

Vystant saulės šviesos energijos elektrinių parkus vadovautis Aplinkosauginiais reikalavimais planuojant, statant ir eksploatuojant saulės šviesos energijos elektrines patvirtintais Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2022 m. lapkričio 14 d. įsakymu Nr. D1-358.

3. PRIEDAI

1 priedas. Saugomos teritorijos ir objektai

2 priedas. Nekilnojamosios kultūros vertybės

4. BRĖŽINIAI

1 brėžinys. Sprendiniai. Vėjo elektrinės, M 1:50 000

2 brėžinys. Sprendiniai. Saulės elektrinės, M 1:50 000

3 brėžinys. Sprendiniai. Biodujų elektrinės ir biodujų gamybos įrenginiai, M 1:50 000